

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/czasopisma/popularnonaukowe-1/biuletyn-ipn/230106,Biuletyn-IPNquot-2025-nr-10-Ludowcy-dla-Polski.html>
01.07.2026, 15:05

„Biuletyn IPN” 2025, nr 10 - Ludowcy dla Polski

[Czasopisma](#)

Autor:

Ruman Jan M.

Rok wydania:

2025

Tagi:

[Biuletyn IPN SL](#) [Stanisław Mierzwa](#) [Stefan Bryła](#) [Stronnictwo Ludowe](#) [Wincenty Witos](#)

Do pobrania:

[„Biuletyn IPN” 2025, nr 10 - Ludowcy dla Polski - wypowiedź Jana Rumana \(mp3, 3.49 MB\)](#)
[„Biuletyn IPN” 2025, nr 10 - Ludowcy dla Polski \(pdf, 85.01 MB\)](#)

Opis

130 rocznica powstania Stronnictwa Ludowego, 80 rocznica śmierci Wincentego Witosa i 120 rocznica urodzin jego młodszego współpracownika Stanisława Mierzwy. Takie nagromadzenie rocznic skłoniło nas do zamieszczenia na łamach „Biuletynu IPN” obszernej rozmowy o działaniach pokoleń ludowców na rzecz Niepodległej Polski.

Często, kiedy wspomina się odrodzenie Rzeczypospolitej po 123 latach zaborów, to cała uwaga skierowuje się na dwa główne nurty - Piłsudczyków, którzy podjęli czyn zbrojny i narodowców, którzy dyplomatycznie zabiegali o powrót Polski na mapy świata. Zapomina się, że na przełomie wieków świadomość narodową szerokich mas chłopskich kształtował ruch ludowy.

To przecież Witos w czasach zaborów, na początku XX w., podkreślał, że co prawda ważne jest, aby uczeń wiedział, gdzie są Chiny, Japonia oraz jak nazywają się planety, ale jeszcze ważniejsze, aby wychodził ze szkoły Polakiem. To Witos stanął na czele rządu jedności narodowej, gdy bolszewicy szli na Warszawę.

Warto i dziś sięgnąć do spuścizny ruchu ludowego, a zwłaszcza do myśli Witosy, który w najtrudniejszych momentach przedkładał dobro Ojczyzny ponad partykularne interesy partyjne.

W numerze o ludowcach nie zabrakło też szkicu o naszym nobliście, Władysławie Reymoncie, który mistrzowsko sportretował polskich chłopów.

Zachęcam do lektury październikowego numeru „Biuletynu IPN”.

Jan M. Ruman
redaktor naczelny
„Biuletynu IPN”

[„Biuletyn IPN” jest też dostępny również w prenumeracie.](#)

Spis treści

Ludowcy dla Polski

- [Dwa pokolenia ludowców walczących o Niepodległą O Wincentym Witosie i Stanisławie Mierzwie z zastępcą prezesa IPN dr. Mateuszem Szpytmą i Radosławem Kurkiem rozmawia Jan M. Ruman](#)
- Marzena Kruk - Ocalone dziedzictwo Stanisława Mierzwycy
- Marcin Bukała - Wincenty Witos w Rzeszowie
Przed wojną Wincenty Witos wielokrotnie przyjeżdżał do Rzeszowa, by brać udział w spotkaniach z działaczami Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast”, a później Stronnictwa Ludowego, którego był liderem. Kontaktował się z wyborcami i sympatykami ruchu ludowego. Przemawiał publicznie na wiecach. Jednak najdłuższy pobyt w obecnej stolicy województwa podkarpackiego „zorganizowali” mu Niemcy, osadzając go na 4 miesiące w więzieniu na rzeszowskim zamku.
- Tomasz Bereza - Wincenty Witos w jarosławskim szpitalu (5-6 września 1939 r.)

Sylwetki

- [Anna Zechenter - Konstruktor żelaznych szkieletów, budowniczy mocnej, katolickiej Polski Stefan Bryła \(1886-1943\)](#)
- Jakub Gołębiowski - Siostra do zadań specjalnych Jana Płaska, urszulanka SJK (1910-2006)

Komentarze historyczne

- [Tomasz Szturo - Reymont metafizyczny](#)
- Tomasz Panfil - Od zła i nienawiści uchronić nas, Panie Powstanie zamojskie - zemsta czy sprawiedliwość?

- Cecylia Kuta - Kultura niezależna w dobie solidarnościowego zrywu narodu
W latach 80. XX w., gdy Polska znajdowała się w stanie społecznego wrzenia, kultura niezależna stała się narzędziem wyrażania sprzeciwu wobec komunistycznego systemu. Była jednym z najważniejszych przejawów wolności w zniewolonym kraju - przestrzenią, w której słowo, obraz i dźwięk mogły funkcjonować poza cenzurą i kontrolą państwową.
- Łucja Marek - Tischnerowska myśl o solidarności i demokracji
- Katarzyna Józwik - Kościół św. Stanisława Kostki w Warszawie Miejsce pamięci narodowej

Wystawa

- Historia, która przekracza granice Polacy opowiadają o niepodległości - od Betlejem po Monachium

Wspomnienie

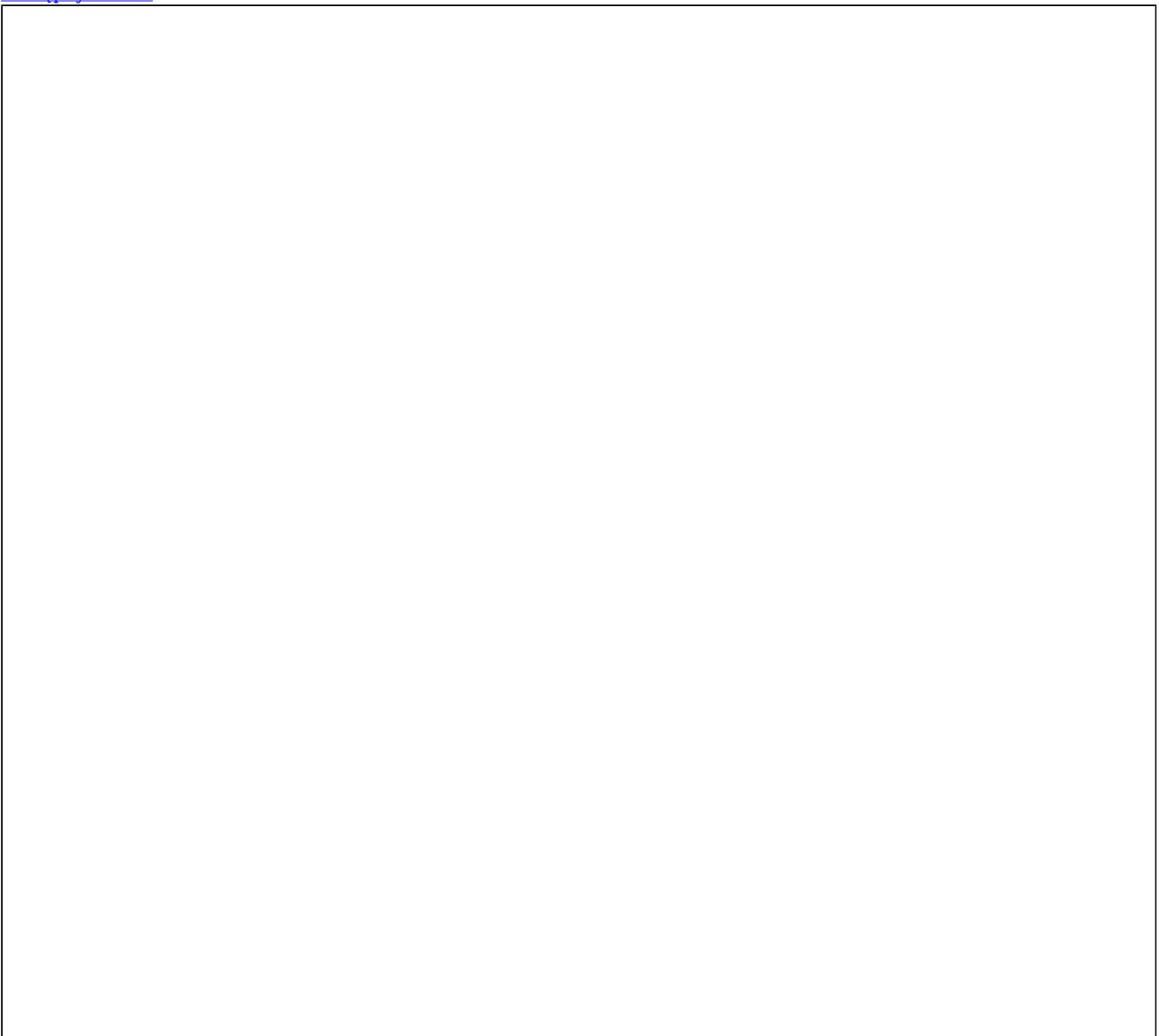
- Śp. Piotr Paweł Pacholski
- Jan i Teresa Zalescy - fotografia

Gdzie kupić

[e-Księgarnia](#) lub w jednej z [księgarni stacjonarnych IPN](#).

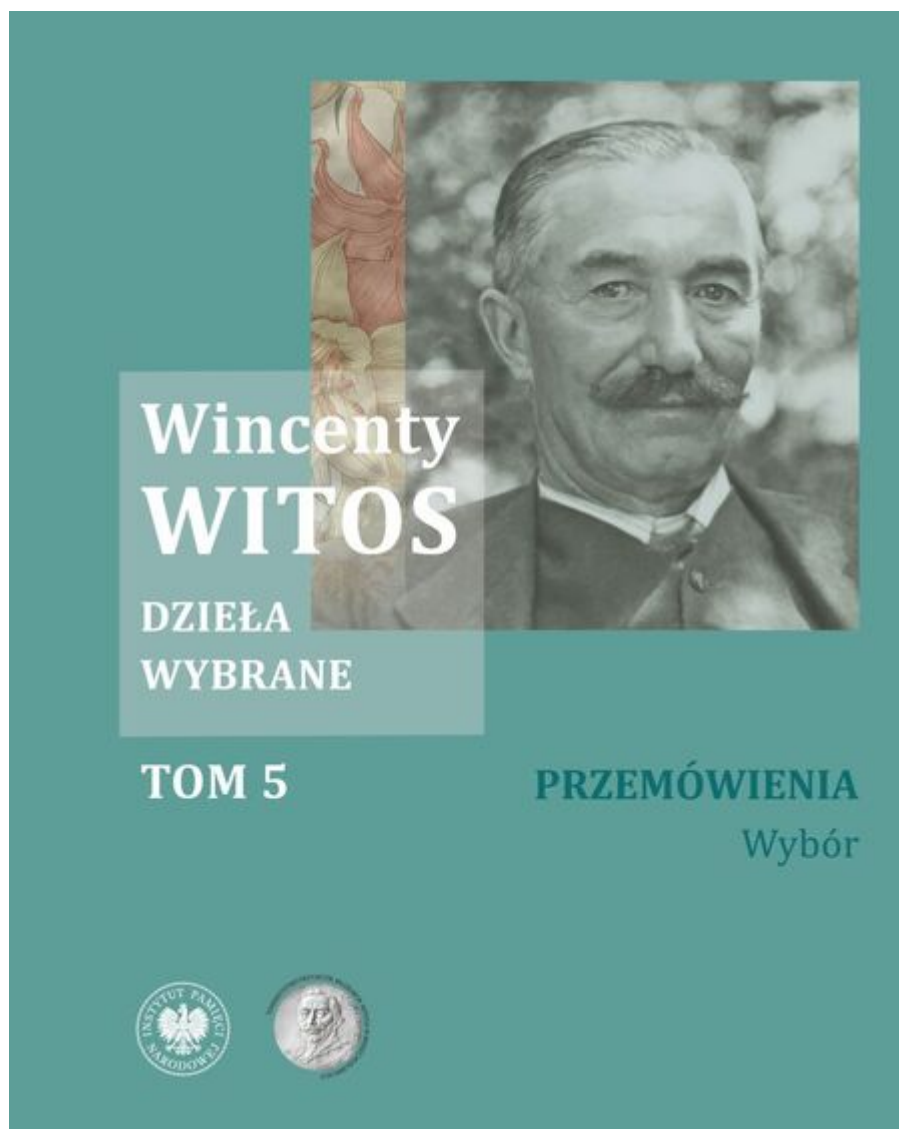
[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

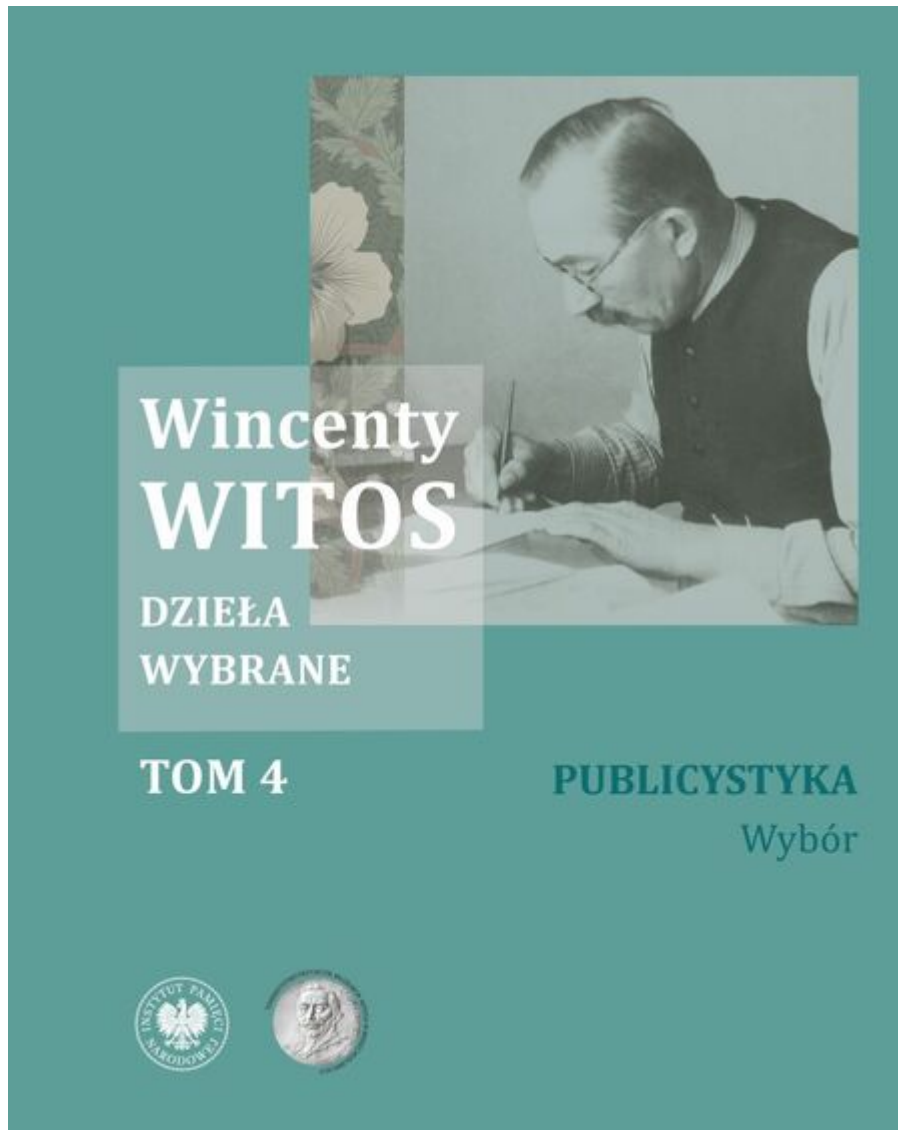
[Zobacz inne publikacje](#)

[wstecz](#)

e-Book

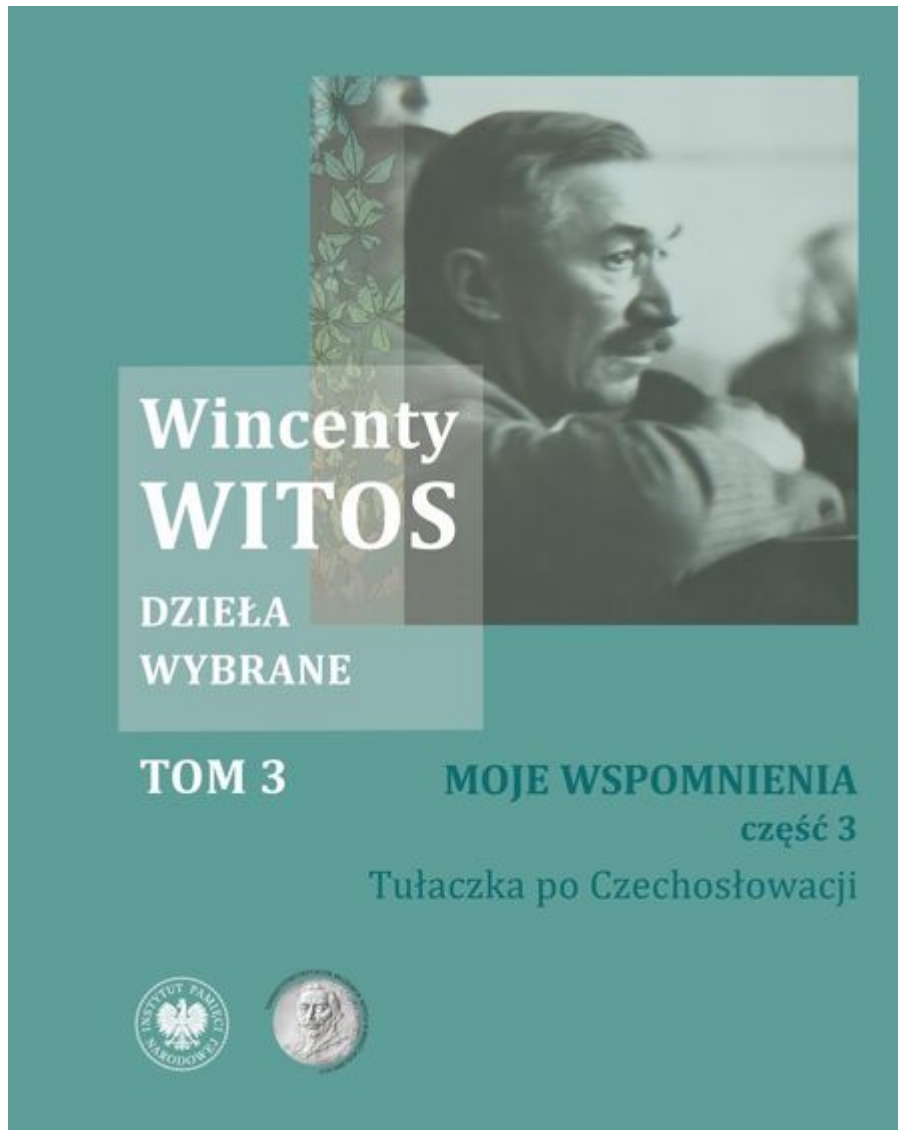
Wincenty Witos, Dzieła wybrane t. 5: Przemówienia. Wybór

e-Book

Wincenty Witos, Dzieła wybrane t. 4: Publicystyka. Wybór

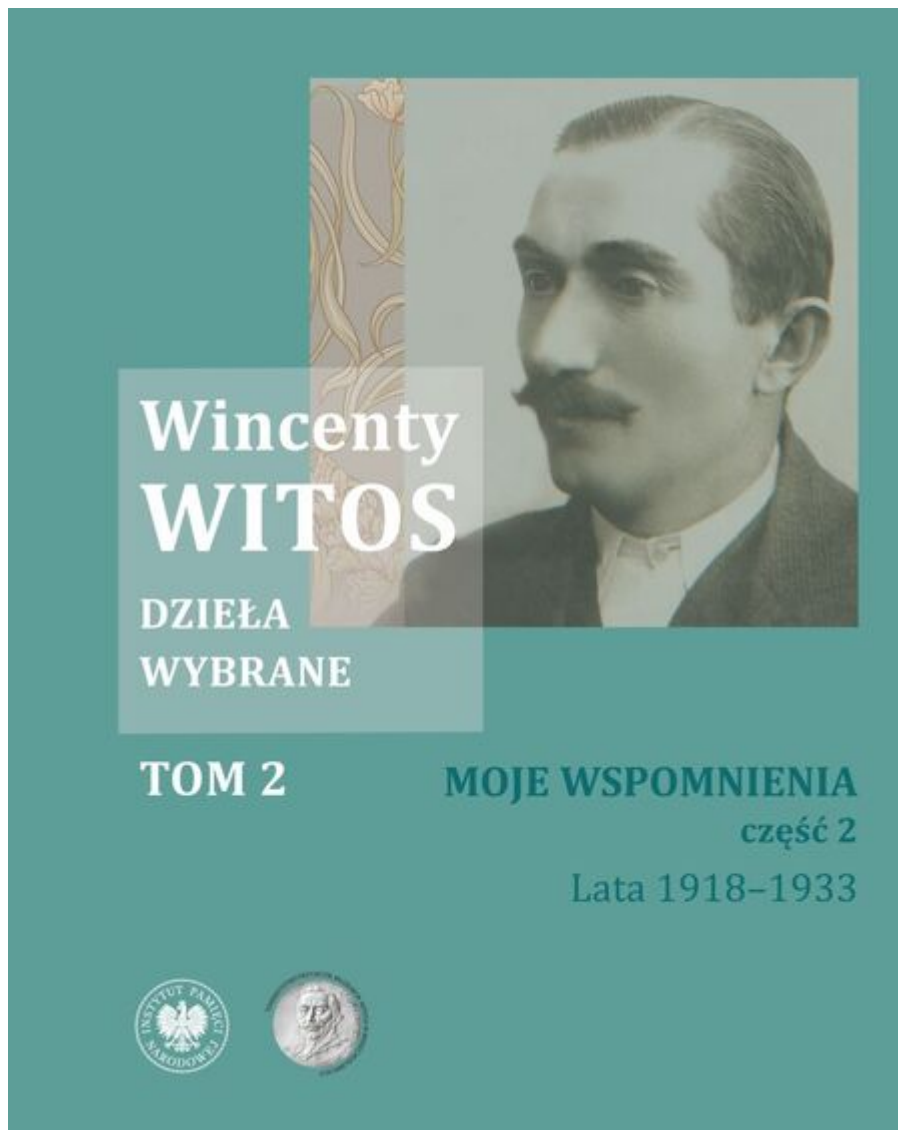

e-Book

Wincenty Witos, Dzieła wybrane t. 3: Moje wspomnienia, cz. 3: Tułaczka po Czechosłowacji

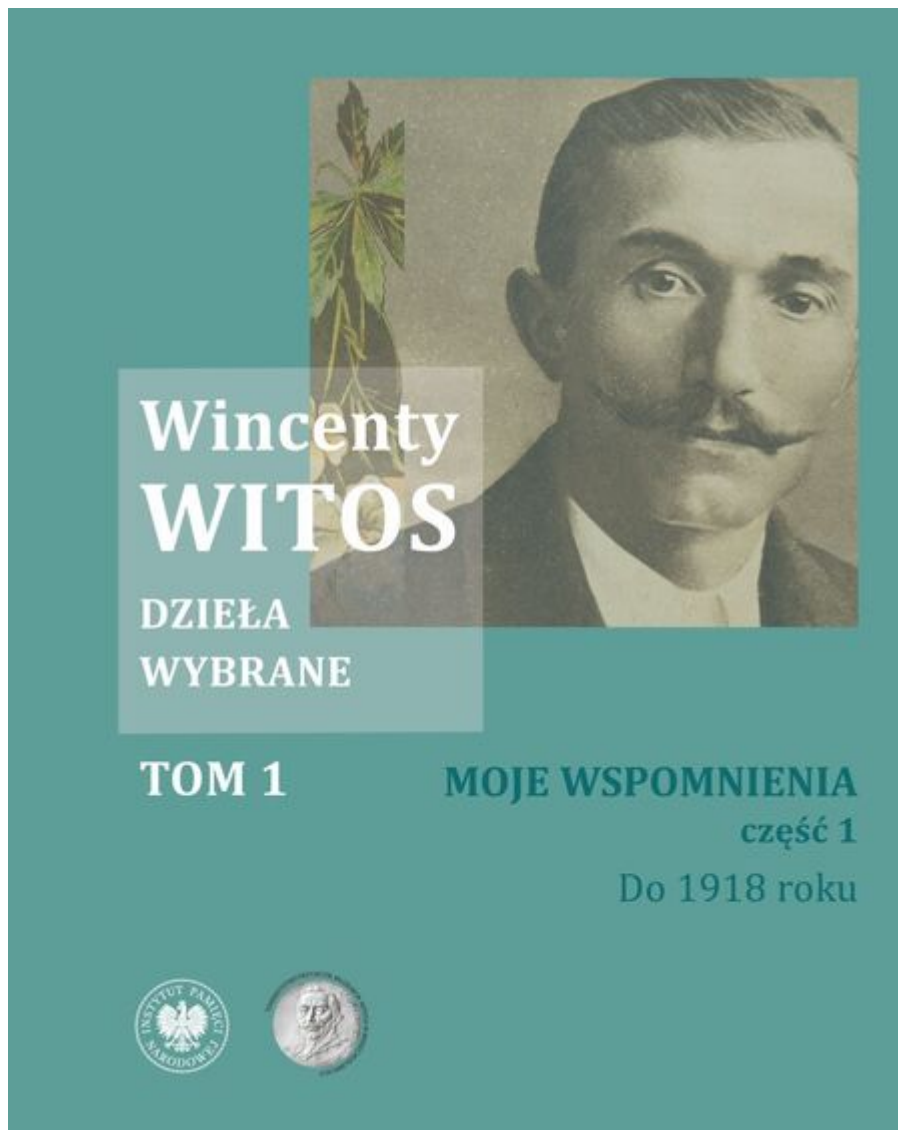

e-Book

Wincenty Witos, Dzieła wybrane t. 2: Moje wspomnienia, cz. 2: Lata 1918-1933

e-Book

Wincenty Witos, Dzieła wybrane t. 1: Moje wspomnienia, cz. 1: Do 1918 roku

Mateusz Ratyński

Książka

Stanisław Mierzwa. Ludowiec, adwokat, konspirator

[dalej](#)